

BÁO CÁO TÓM TẮT MỘT SỨC KHỎE

#02¹ Tháng 9/2015

CÁC BÊN LIÊN QUAN MỘT SỨC KHỎE TẠI VIỆT NAM

NỘI DUNG CHÍNH:

- Một số điểm chính
- Trách nhiệm của các Bộ và cơ quan có thẩm quyền về bệnh có nguồn gốc từ động vật/bệnh TNMN
- Các vấn đề Một Sức khỏe/Sức khỏe hệ sinh thái trong phạm vi rộng hơn
- Các cơ chế điều phối

Một số điểm chính

1. Chính phủ Việt Nam đã **tích cực áp dụng phương thức tiếp cận Một Sức khỏe** đối với các bệnh có nguồn gốc từ động vật/ bệnh truyền nhiễm mới nổi (BTNMN).
2. Chưa có một văn bản chính thức chung về Một Sức khỏe phân công trách nhiệm riêng cho từng Bộ, ngành và các bên tham gia khác ở cấp quốc gia. Nhiều phần **trách nhiệm liên quan đến Một Sức khỏe đã được đưa vào trong các văn bản pháp lý/chính sách nhà nước**, đặc biệt là đối với cúm gia cầm và các bệnh động vật/ BTNMN.
3. **Trách nhiệm về Một Sức khỏe của các Bộ, ngành và cơ quan nhà nước** được tóm lược trong bản tóm tắt này và báo cáo kèm theo, căn cứ theo các văn bản chính thức.
4. Nhiều **cơ chế điều phối và quan hệ đối tác quốc gia** hiện đã tập hợp được các bên tham gia qua các vấn đề liên quan đến Một Sức khỏe bao gồm: cúm gia cầm; đại dịch cúm; buôn lậu, hàng giả và gian lận thương mại; biến đổi khí hậu và môi trường, kháng kháng sinh (AMR), mạng lưới các trường đại học Một Sức khỏe và xây dựng chương trình giảng dạy ...
5. Hiện đang có nhiều nỗ lực **nhằm tăng cường và mở rộng trọng tâm Một Sức khỏe** trong các cơ chế điều phối và quan hệ đối tác chủ chốt ở cấp quốc gia.
6. Đã có những nỗ lực không ngừng trong thời gian qua nhằm **tiếp tục mở rộng phạm vi áp dụng phương thức tiếp cận Một Sức khỏe** đối với các bệnh động vật/BTNMN, sức khỏe động vật hoang dã, sức khỏe môi trường và nhiều vấn đề phức tạp khác liên quan đến nhiều ngành và các lĩnh vực về sức khỏe.

¹Bản tóm tắt này và báo cáo chi tiết kèm theo Các bên tham gia Một Sức khỏe cấp quốc gia: Báo cáo và phần tóm tắt về việc xác định các cơ quan chính phủ và các bên tham gia Một Sức khỏe ở cấp quốc gia (12/2015) do Ban thư ký OPH xây dựng trong khuôn khổ dự án do USAID tài trợ vốn "Tăng cường năng lực thực hiện Một Sức khỏe ở Việt Nam".

Áp dụng tiếp cận Một sức khỏe ở cấp quốc gia

Trong nhiều năm qua, Chính phủ Việt Nam đã liên tục áp dụng phương thức tiếp cận Một Sức khỏe đối với các bệnh truyền nhiễm mới nổi có nguồn gốc động vật phát sinh trong mối tương tác con người-động vật-môi trường và các vấn đề phức tạp khác mang tính đa ngành và các lĩnh vực về sức khỏe.

Việc phối hợp ứng phó quốc gia trong phòng chống cúm gia cầm ở Việt Nam từ năm 2004 đã tăng cường mạnh mẽ sự phối hợp giữa ngành y tế, thú y và các ngành liên quan khác, như đã nêu trong *Chương trình phối hợp hành động quốc gia phòng chống cúm gia cầm và cúm ở người (OPI), 2006-2010* và sự ra đời của Đối tác phòng chống Cúm gia cầm và Cúm ở người (PAHI) năm 2006. Theo Hội nghị quốc tế cấp bộ trưởng về cúm gia cầm và đại dịch (IMCAPI) do Chính phủ Việt Nam đăng cai tổ chức năm 2010, Việt Nam cũng như thế giới có xu hướng rõ rệt chuyển dịch theo hướng áp dụng phương thức tiếp cận Một Sức khỏe đối với các bệnh TNMN, phát triển từ ứng phó đối với cúm gia cầm và một số dịch bệnh khác phát sinh trong mối tương tác con người-động vật-môi trường.

Chương trình phối hợp hành động quốc gia phòng chống cúm gia cầm, đại dịch và các bệnh truyền nhiễm mới nổi (AIPED), 2011-2015 của Việt Nam nêu rõ mục đích của Chính phủ là tiếp tục áp dụng tiếp cận Một

Sức khỏe. Ba hội nghị quốc gia về Một Sức khỏe liên tiếp được Đối tác phòng chống cúm gia cầm và cúm ở người tổ chức vào các năm 2010, 2013 và 2015. Đã có những bước tiến quan trọng trong việc thể chế hóa công tác phối hợp phòng chống cúm gia cầm và mở rộng phạm vi sang các bệnh có nguồn gốc từ động vật, được phản ánh trong Thông tư 16 (tháng 5/2013) của Bộ Y tế và Bộ Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn về việc phối hợp giữa ngành y tế và thú y đối với các bệnh có nguồn gốc từ động vật cũng như vai trò quốc gia đi đầu mà Việt Nam đang đảm nhiệm trong Gói hành động phòng chống các bệnh lây truyền từ động vật (ZDAP) thuộc Chương trình An ninh Y tế Toàn cầu (GHSA)

Đồng thời, đã có những bước đi ban đầu nhằm mở rộng phạm vi các đối tác có liên quan đến Một Sức khỏe. Các cuộc thảo luận nội bộ đã bàn đến việc xây dựng một cơ chế phối hợp liên Bộ về Một Sức khỏe, dựa trên sự phối hợp thành công trước đây của các Ban chỉ đạo quốc gia liên bộ về phòng chống cúm gia cầm và đại dịch do Bộ NN&PTNT và Bộ Y tế chủ trì. Đầu năm 2016, Đối tác PAHI sẽ được chuyển đổi thành Đối tác Một Sức khỏe với trọng tâm và thành viên được mở rộng hơn. Các vấn đề liên ngành khác về sức khỏe như kháng kháng sinh, các bệnh truyền qua thực phẩm, sức khỏe môi trường đang được tăng cường liên kết với Một Sức khỏe.

Xác định các bên tham gia Một Sức khỏe cấp quốc gia

Đến nay chưa có riêng một chính sách hay văn bản pháp lý chung ở Việt Nam quy định chung việc thực hiện trách nhiệm Một sức khỏe của các Bộ, ngành và các bên gia khác ở cấp quốc. Như cụ thể trong báo cáo kèm theo, báo cáo tóm tắt này sẽ xác định thực hiện nhiệm vụ Một Sức khỏe, bao gồm các bệnh có nguồn gốc tự động vật/BTNMN và các vấn đề Một Sức khỏe/Sức khỏe hệ sinh thái trong phạm vi rộng hơn, căn cứ các văn bản chính thức hiện nay gồm: luật, chính sách, quyết định, hướng dẫn, kế hoạch và các văn bản chính thức khác của Chính phủ Việt Nam

và các cơ quan có thẩm quyền ban hành.

Các văn bản này bao gồm: Luật phòng chống các bệnh truyền nhiễm (2007), Luật Thú y (2015) Luật Bảo vệ Môi trường (2014) do Quốc Hội ban hành; các quyết định/ng nghị định chính thức về chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và cơ cấu tổ chức do Chính phủ ban hành (đối với các cơ quan ngang Bộ và các Tổng cục) và các Bộ và Tổng cục ban hành (đối với các cục, vụ, các viện nghiên cứu và các cơ quan khác); các thông tư liên tịch và các thỏa thuận chung do nhiều hơn một cơ quan chính

thức ban hành; các chiến lược, các kế hoạch và chương trình hàng năm và năm năm, gồm Chương trình phối hợp hành động quốc gia phòng chống cúm gia cầm, đại dịch và các bệnh truyền nhiễm mới nổi (AIPED), 2011-2015, thông tư liên Bộ số 16 giữa Bộ Y tế và

Bộ NN&PTNT về các bệnh động vật (2013); và các quyết định chính thức để xây dựng các cơ chế điều phối quốc gia như các Ban chỉ đạo quốc gia. Danh mục cụ thể các tài liệu này trong báo cáo kèm theo.

Trách nhiệm của các Bộ và cơ quan có thẩm quyền về bệnh có nguồn gốc từ động vật/bệnh TNMN

Bộ Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn (MARD) có chức năng quản lý nhà nước về hệ thống thú y, phòng chống dịch bệnh trên động vật, chăn nuôi (gồm giống, chăn nuôi, giết mổ, buôn bán và an toàn thực phẩm về động vật và các sản phẩm động vật), và bảo tồn, gây nuôi và buôn bán động vật hoang dã.

- **Cục Thú y (DAH)** có chức năng quản lý nhà nước về hệ thống thú y, phòng ngừa, phát hiện, chẩn đoán và kiểm soát các dịch bệnh trên động vật (bao gồm vật nuôi, động vật hoang dã và các loài động vật khác), kiểm dịch động vật, quản lý thuốc thú y, và thú y cộng đồng bao gồm các bệnh lây truyền trên động vật, kiểm tra vệ sinh thú y và kiểm soát giết mổ, chất lượng và an toàn thực phẩm có nguồn gốc từ động vật. Cục Thú y giám sát **Trung tâm Chẩn đoán Thú y Trung ương (NCVD)** và bảy **Văn phòng Thú y vùng (RAHO)** trên toàn quốc. Cục Thú y cũng phối hợp với Khoa Thú y thuộc **Học viện Nông nghiệp Việt Nam (VNUA)** tiến hành giảng dạy các khóa đào tạo dịch tễ thú y (AVET).
- **Cục Chăn nuôi (DLP)** có chức năng quản lý nhà nước về chăn nuôi, bao gồm: phát triển, chỉ đạo và đánh giá thực hiện các kế hoạch chăn nuôi, khảo nghiệm và chứng nhận giống chăn nuôi, và xây dựng các quy định và hướng dẫn thực hành chăn nuôi tốt và an toàn sinh học trong chăn nuôi gia súc gia cầm và động vật hoang dã.
- **Tổng cục Lâm nghiệp (VNFOREST)** có trách nhiệm chung về quản lý nhà nước liên quan đến các loài động vật hoang dã quý hiếm và có nguy cơ tuyệt chủng, bao gồm: xuất khẩu, nhập khẩu, tái xuất và

quá cảnh, gây nuôi, săn bắt và buôn bán các loài động vật hoang dã quý hiếm và có nguy cơ tuyệt chủng, theo pháp luật.

Cục Kiểm lâm (FPD) trực thuộc Tổng cục Lâm nghiệp chịu trách nhiệm bảo tồn và quản lý động vật hoang dã và quản lý quy hoạch phát triển rừng (bao gồm việc quản lý các loại rừng trong đó có thể gây bệnh giữa các loài và phát tán bệnh trong các loài động vật hoang dã). **Cơ quan quản lý CITES** trực thuộc Tổng cục Lâm nghiệp đại diện Chính phủ Việt Nam về các quyền và nghĩa vụ của một quốc gia thành viên tham gia ký kết Công ước về buôn bán quốc tế các loài động vật, thực vật hoang dã, nguy cấp (CITES), bao gồm các loài quý hiếm và nguy cấp; cấp phép và kiểm tra nhập khẩu, xuất khẩu và quá cảnh; hướng dẫn xử lý các mẫu thu giữ được theo pháp luật của Việt Nam và CITES; và cung cấp đào tạo hướng dẫn chuyên môn theo các điều khoản của CITES và pháp luật của Việt Nam.

- **Vụ Hợp tác Quốc tế (ICD-MARD)** tham mưu, giúp Bộ trưởng Bộ NN&PTNT về hợp tác quốc tế và hội nhập, bao gồm Hỗ trợ Phát triển Chính thức (ODA) và đầu tư nước ngoài, các hội nghị và các phái đoàn quốc tế, và các ủy ban quốc tế, các hiệp ước, các tổ chức liên chính phủ trong khu vực, các cơ chế song phương và đa phương. Vụ Hợp tác Quốc tế là đơn vị chủ quản **Văn phòng Ban Thư ký Đối tác Một sức khỏe phòng chống dịch bệnh lây truyền từ động vật sang người (OHP)**.
- **Viện Thú Y Trung ương (NIVR)** các nghiên cứu, chuyển giao công nghệ, đào tạo sau đại học, hợp tác quốc tế và đầu vào cho các chính sách, kế hoạch và tiêu chuẩn về thú y. Các lĩnh vực nghiên cứu

bao gồm dịch tễ bệnh động vật, miễn dịch học, sinh học phân tử, bệnh lý học, các kỹ thuật chẩn đoán, vệ sinh thú y, an toàn thực phẩm và bảo vệ môi trường, các loại vắc-xin, xây dựng các quy trình và giải pháp phòng ngừa và điều trị bệnh.

- **Viện chăn nuôi (NIAH)** nghiên cứu khoa học, chuyển giao công nghệ, nuôi giữ giống gốc, thông tin, đào tạo sau đại học, hợp tác quốc tế, tư vấn và các dịch vụ về chăn nuôi, bao gồm nghiên cứu về sinh lý, hóa sinh, sinh sản và tập tính động vật, các biện pháp bảo vệ sức khỏe động vật, tác động của chăn nuôi đối với môi trường và biến đổi khí hậu, các cơ sở gây nuôi và các quy định về an toàn sinh học và an toàn thực phẩm và vệ sinh các sản phẩm động vật.

Bộ Y tế (MOH) có chức năng quản lý nhà nước về y tế, bao gồm y tế dự phòng, khám và điều trị bệnh, trang thiết bị y tế và dược phẩm, và an toàn vệ sinh thực phẩm. Bộ Y tế có trách nhiệm giám sát, phát hiện, phòng ngừa và kiểm soát, khám và điều trị bệnh, trang thiết bị y tế và dược phẩm, bao gồm thuốc dự trữ và thuốc sử dụng khẩn cấp, đào tạo cán bộ nhân viên y tế, nghiên cứu khoa học và công nghệ, và hợp tác quốc tế trong lĩnh vực y tế.

- **Cục Y tế Dự phòng (GDPM)** có chức năng quản lý nhà nước phòng chống các bệnh truyền nhiễm mới nổi, bao gồm các bệnh có nguồn gốc từ động vật và các bệnh lạ. Trách nhiệm cụ thể bao gồm phòng chống (bao gồm phát hiện sớm, kiểm tra và thông báo về các ổ dịch bùng phát/kết thúc, và chỉ đạo tổ chức các biện pháp phòng chống dịch bệnh), các hoạt động y tế học đường, kiểm dịch biên giới, và truyền thông đại chúng. Cục Y tế Dự phòng giám sát Trung tâm đáp ứng tình huống khẩn cấp (EOC) và Chương trình dịch tễ học thực địa (FETP).
- **Cục Quản lý khám chữa bệnh (MSA)** có chức năng quản lý nhà nước về khám và điều trị các bệnh có nguồn gốc từ động vật/bệnh TNMN, bao gồm các tiêu chuẩn và hướng dẫn điều trị, đánh giá các phương pháp điều trị mới, sử dụng dược phẩm, an toàn và hiệu quả điều trị, và định giá các dịch vụ y tế.

- **Vụ Kế hoạch - Tài chính (DPF-MOH)** có chức năng quản lý nhà nước về hậu cần đối với các bệnh có nguồn gốc từ động vật/bệnh TNMN, bao gồm thuốc dự phòng, và là đầu mối ngành y tế về hỗ trợ ODA và các tổ chức phi chính phủ.
- **Vụ Truyền thông Thi đua khen thưởng (DEC-MOH)** có chức năng truyền thông và giáo dục sức khỏe ngành y tế ứng phó các bệnh có nguồn gốc động vật/bệnh TNMN, bao gồm nhiệm vụ làm việc với báo chí và các nhà xuất bản.
- **Cục Quản lý Môi trường y tế (VIHEMA)** có chức năng quản lý nhà nước về sức khỏe vệ sinh môi trường và bảo vệ môi trường trong các hoạt động y tế.
- **Cục An toàn thực phẩm (VFA)** có chức năng quản lý nhà nước về an toàn thực phẩm trong phạm vi trách nhiệm của Bộ Y tế.
- **Vụ Hợp tác Quốc tế (MOH-ICD)** có chức năng quản lý nhà nước về hợp tác quốc tế và các lĩnh vực hợp tác quốc tế của Bộ Y tế ứng phó các bệnh có nguồn gốc từ động vật/bệnh TNMN.
- **Cục Quản lý Dược (DAV)** có chức năng quản lý nhà nước về lĩnh vực dược phẩm, vắc-xin, các sinh phẩm y tế, và các vật tư y tế dùng trong công tác ứng phó các bệnh có nguồn gốc từ động vật/bệnh TNMN.
- **Vụ Khoa học và Đào tạo (DST-MOH)** có chức năng quản lý nhà nước về nghiên cứu khoa học, phát triển công nghệ và đào tạo nguồn nhân lực trong lĩnh vực chăm sóc y tế trong toàn quốc.
- **Viện Vệ sinh Dịch tễ Trung ương (NIHE)** nghiên cứu về dịch tễ học, vi sinh y học, miễn dịch học và sinh học phân tử; vắc-xin và chế phẩm sinh học dùng cho người; chỉ đạo một số chương trình y tế quốc gia; tư vấn và đề xuất về các chiến lược và biện pháp y tế dự phòng đối với các bệnh thông thường, bệnh nguy hiểm và mới nổi; chỉ đạo các hoạt động chuyên ngành, đào tạo sau đại học; và xây dựng mạng lưới y tế dự phòng trên phạm vi toàn quốc. Viện Vệ sinh Dịch tễ Trung ương là một trong bốn viện vệ sinh dịch tễ cấp vùng tại Việt Nam, và có trách nhiệm cụ thể liên quan đến 26

tỉnh thành phía Bắc.

- **Trung tâm Truyền thông Giáo dục Sức khỏe Trung ương (CHEC)** có chức năng truyền thông giáo dục sức khỏe, nghiên cứu ứng dụng khoa học, xây dựng các loại tài liệu truyền thông sức khỏe, đào tạo, và hợp tác quốc tế liên quan đến lĩnh vực truyền thông giáo dục sức khỏe đối với bệnh có nguồn gốc từ động vật/bệnh TNMN.

Bộ Tài nguyên và Môi trường (MONRE) có chức năng quản lý nhà nước về đất đai, tài nguyên nước, khoáng sản và địa chất, môi trường, khí tượng thủy văn, biến đổi khí hậu, khảo sát và vẽ bản đồ, và quản lý tổng hợp và thống nhất các vùng biển và hải đảo. Bộ Tài nguyên và Môi trường chịu trách nhiệm phòng chống ô nhiễm môi trường, đa dạng sinh học và sức khỏe môi trường.

- **Tổng cục Môi trường (VEA)** có chức năng quản lý nhà nước về môi trường, bao gồm: phòng ngừa và kiểm soát ô nhiễm và suy thoái môi trường; quản lý chất thải bao gồm chất thải nguy hại; phục hồi môi trường, đa dạng sinh học, sức khỏe môi trường; chất lượng đất, nước và không khí; xử lý và loại bỏ hóa chất tồn dư, chất thải và dụng cụ chứa hóa chất; và bảo vệ môi trường lưu vực sông, biển, ven biển và hải đảo. **Cục Bảo tồn đa dạng sinh học** tham mưu, giúp Tổng cục trưởng Tổng cục Môi trường chức năng quản lý nhà nước và bảo vệ môi trường và sử dụng bền vững các tài nguyên đa dạng sinh học. **Cục Quản lý chất thải và Cải thiện môi trường (DWMEA)** tham mưu, giúp Tổng cục trưởng Tổng cục Môi trường chức năng quản lý nhà nước về quản lý chất thải, cải thiện môi trường, bảo vệ môi trường các lưu vực sông và vùng ven biển và xử lý các cơ sở gây ô nhiễm môi trường.

- **Cục Khí tượng Thủy văn và Biến đổi khí hậu (DMHCC)** có chức năng quản lý nhà nước về khí tượng, biến đổi khí hậu và các chính sách bảo vệ tầng ô-zôn.

Bộ Công Thương (MOIT) có chức năng quản lý nhà nước về quản lý thị trường và an toàn thực phẩm.

- **Cục Quản lý Thị trường (MSA-MOIT)** tham mưu, giúp Bộ trưởng Bộ Công Thương quản lý nhà nước và thực hiện nhiệm vụ

kiểm tra kiểm soát thị trường và đấu tranh các vi phạm pháp luật, bao gồm phát hiện và thu giữ các sản phẩm động vật buôn lậu có nguy cơ góp phần lây lan bệnh có nguồn gốc từ động vật/bệnh.

Bộ Giáo dục và Đào tạo (MOET) có chức năng quản lý nhà nước về hệ thống giáo dục các cấp, bao gồm phê duyệt các môn học, chương trình giảng dạy và yêu cầu đánh giá (bao gồm đối giáo dục và đào tạo nhằm phát triển nhân lực Một Sức khỏe hiệu quả), và có nhiệm vụ giáo dục và các sáng kiến nâng cao nhận thức đối với học sinh sinh viên, giáo viên và các cán nhân viên khác, ví dụ như trong ứng phó các bệnh có nguồn gốc từ động vật/bệnh TNMN hay các vấn đề khác.

Bộ Thông tin và Truyền thông (MOIC) có chức năng định hướng các cơ quan truyền thông thường xuyên cung cấp thông tin và thực hiện truyền thông về phòng chống các bệnh có nguồn gốc từ động vật/bệnh TNMN và lồng ghép các chương trình phòng chống các bệnh truyền nhiễm vào các chương trình thông tin và truyền thông khác.

Bộ Giao thông Vận tải (MOT) có chức năng quản lý nhà nước về giao thông đường bộ, đường sắt, đường thủy nội địa, hàng hải và hàng không trong phạm vi cả nước, bao gồm các hoạt động phòng chống bệnh có nguồn gốc từ động vật/bệnh TNMN trong phạm vi ngành giao thông vận tải.

Bộ Công an (MPS) và Lực lượng Công an Nhân dân có trách nhiệm phòng ngừa, phát hiện, ngăn chặn và đấu tranh các loại tội phạm và vi phạm pháp luật, vi phạm hành chính, bao gồm về ổn định và trật tự xã hội trong trường hợp xảy ra các bệnh dịch nghiêm trọng có nguồn gốc từ động vật/bệnh TNMN, và vệ sinh môi trường.

- **Cảnh sát Môi trường** thuộc lực lượng công an nhân dân có trách nhiệm phòng ngừa, phát hiện, ngăn chặn và đấu tranh các loại tội phạm và các vi phạm pháp luật, vi phạm hành chính về môi trường và tài nguyên thiên nhiên và các khía cạnh môi trường về an toàn thực phẩm (bao gồm về các bệnh có nguồn gốc từ động vật/bệnh TNMN như chon lấp gia súc gia cầm bị bệnh hoặc loại thải).

Bộ Tài chính (MOF) có trách nhiệm (phối hợp

với Bộ KHĐT) phối hợp và hỗ trợ Bộ Y tế để xuất nguồn ngân sách đầu tư của Chính phủ dành cho công tác phòng chống các bệnh có nguồn gốc từ động vật.

Bộ Kế hoạch và Đầu tư (MPI) có chức năng quản lý nhà nước về lồng ghép các bệnh có nguồn gốc từ động vật/bệnh TNMN vào các kết hoạch phát triển kinh tế - xã hội quốc gia, ngân sách nhà nước và đầu tư ODA, huy động và điều phối chung về quản lý nhà nước các nguồn vốn ODA.

Bộ Khoa học và Công nghệ (MOST) có chức năng quản lý nhà nước về khoa học và công nghệ, bao gồm xây dựng và định hướng thực hiện các chiến lược và kế hoạch định hướng chung của công tác nghiên cứu khoa học xây dựng các tiêu chuẩn của hệ thống thú y, các dịch bệnh ưu tiên, chăn nuôi, thuốc, dược phẩm và chăm sóc y tế.

Bộ Quốc phòng (MOD) là cơ quan tham mưu cho Đảng và Nhà nước về quốc phòng và các hướng dẫn nhiệm vụ quân sự, và có chức năng quản lý nhà nước về quốc phòng, xây dựng, quản lý và chỉ huy lực lượng **Quân đội Nhân dân Việt Nam, dân quân và lực lượng dân phòng**. Bộ Quốc phòng có trách nhiệm phối hợp với Bộ Y tế, Bộ NN&PTNT và các cơ quan khác về công tác phòng ngừa các bệnh truyền nhiễm.

Bộ Ngoại giao (MOFA) có chức năng quản lý nhà nước về đối ngoại, bao gồm nghiên cứu và dự báo chiến lược về tình hình quốc tế và quan hệ quốc tế (vd: chỉ đạo các văn phòng đại diện của Việt Nam ở nước ngoài thu thập thông tin về các bệnh có nguồn gốc từ động vật/bệnh TNMN có thể có nguy cơ thâm nhập vào Việt Nam); các vấn đề lãnh sự (vd: cung cấp thông tin về các bệnh có nguồn gốc từ động vật/bệnh TNMN, các biện pháp ứng phó và kế hoạch hay hành động cụ thể đối với các công dân nước ngoài tại Việt Nam); và về các hiệp ước, hiệp định quốc tế (vd: phối hợp với Bộ Y tế, Bộ NN&PTNT và các cơ quan khác ký kết và thực hiện các hiệp ước, hiệp định quốc tế về các bệnh có nguồn gốc từ động vật/bệnh TNMN).

Bộ Lao động, Thương binh và Xã hội (MOLISA) có trách nhiệm, phối hợp với Bộ Y tế và các cơ quan liên quan, hỗ trợ Bộ Giáo dục và Đào tạo về công tác đào tạo phòng chống các bệnh truyền nhiễm.

Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch (MOCST) có trách nhiệm đề xuất các điểm du lịch quốc gia, các chuyến du lịch quốc gia, và ban hành các quy định quản lý các điểm du lịch (nói chung, xem xét nguy cơ lây truyền dịch bệnh từ động vật hoang dã sang gia súc gia cầm và con người).

Trách nhiệm của các cơ quan khác về bệnh có nguồn gốc từ động vật/bệnh TNMN ở cấp quốc gia

Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và các thành viên xây dựng thống nhất quốc gia, thực hiện truyền thông và vận động người dân tham gia vào các chiến lược quốc gia và một số vấn đề chính của đất nước, bao gồm phòng chống các bệnh có nguồn gốc từ động vật/bệnh TNMN. Thành viên Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, bao gồm **Hội liên hiệp Phụ nữ Việt Nam (VWU), Hội Nông dân Việt Nam (VFF), Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh, và Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật Việt Nam (VUSTA)**, thực hiện vai trò này với các chương hội riêng.

Hội Chữ thập đỏ Việt Nam tham gia huy động cộng đồng và truyền thông, hỗ trợ lập

kế hoạch sẵn sàng ứng phó các trường hợp khẩn cấp về y tế bao gồm các bệnh có nguồn gốc từ động vật/BTNMN.

Các hiệp hội chuyên môn quốc gia như **Hội Chăn nuôi Việt Nam (AHAV), Hội Chăn nuôi gia súc lớn, Hội Chăn nuôi gia cầm, Hội Thú y Việt Nam, Hội Y tế công cộng Việt Nam và Hội thức ăn chăn nuôi Việt Nam (VAFA)** đại diện và tăng cường nhận thức và năng lực của các hội thành viên về công tác phòng chống các bệnh có nguồn gốc từ động vật/bệnh TNMN và các vấn đề khác.

Một số cơ quan truyền thông quốc gia chủ yếu, bao gồm **Đài Truyền hình Việt Nam (VTV), Đài Tiếng nói Việt Nam (VOV), Thông tấn**

xã Việt Nam (VNA) và Báo Nhân dân, cũng như các cơ quan truyền thông quốc gia khác và của các ngành có trách nhiệm đảm bảo thông tin kịp thời và chính xác về các bệnh có nguồn gốc từ động vật/bệnh TNMN và các vấn đề liên quan cho công chúng Việt Nam, căn cứ theo thông tin của các cơ quan có thẩm quyền và theo pháp luật của Việt Nam.

Các vấn đề Một Sức khỏe/Sức khỏe hệ sinh thái trong phạm vi rộng hơn

Kháng sinh (AMR): Bộ Y tế chịu trách nhiệm về y tế bao gồm việc giám sát kháng sinh tại các cơ sở chăm sóc y tế và tăng cường sử dụng thuốc kháng sinh hợp lý và thận trọng. Các đơn vị trực thuộc Bộ Y tế có trách nhiệm cụ thể bao gồm Cục Quản lý khám chữa bệnh, Cục Quản lý dược, Cục phòng chống HIV/AIDS (VAAC), Cục Y tế dự phòng, Cục an toàn thực phẩm, Thanh tra Bộ Y tế, Vụ Kế hoạch Tài chính - Bộ Y tế, Vụ bảo hiểm y tế, Cục quản lý môi trường y tế, Vụ Khoa học Đào tạo - Bộ Y tế và and Vụ Truyền thông thi đua khen thưởng. Bộ NN&PTNT, đặc biệt là các cục Thú y và Chăn nuôi, chịu trách nhiệm về thức ăn gia súc, các chất phụ gia và kháng sinh trong chăn nuôi, an toàn thú y, và vệ sinh an toàn thực phẩm đối với các sản phẩm động vật.

An toàn thực phẩm: Trách nhiệm của Bộ NN&PTNT bao gồm chất lượng an toàn các sản phẩm trong nước, sản phẩm nông nghiệp nhập khẩu và xuất khẩu (bao gồm động vật và thực vật), lâm sản, thủy sản và muối. Trong phạm vi Bộ NN&PTNT, Cục Thú y kiểm tra động vật và các sản phẩm động vật, còn Cục Chăn nuôi giải quyết các thực hành chăn nuôi. Trách nhiệm của Bộ Y tế, đặc biệt là Cục an toàn thực phẩm, bao gồm sản xuất, chế biến, lưu trữ, vận chuyển, xuất khẩu, nhập khẩu và bán sản phẩm để mua thực phẩm, phụ gia thực phẩm, chế biến, đồ uống đóng chai, thực phẩm chức năng, thực phẩm bổ sung, công cụ, vật liệu đóng gói và hộp đựng đồ. Bộ Công Thương chịu trách nhiệm về công nghiệp thực phẩm, chế biến và công nghiệp tiêu dùng và quản lý thị trường. Cục quản lý thị trường - Bộ Công Thương chịu trách nhiệm kiểm tra, kiểm soát thị trường và đấu tranh các trường hợp vi phạm pháp luật. Bộ Giáo dục và Đào tạo chịu trách nhiệm về giáo dục tại trường

học và cung cấp thức ăn. Bộ Công an, đặc biệt là Cảnh sát Môi trường, chịu trách nhiệm giải quyết tội phạm hình sự, các vi phạm hành chính. Bộ Khoa học và Công nghệ phối hợp với các bộ, ngành và cơ quan liên quan về việc chứng nhận và các tiêu chuẩn quốc gia cũng như nghiên cứu khoa học.

Sức khỏe hệ sinh thái, bảo vệ môi trường và vệ sinh môi trường: Bộ Tài nguyên và Môi trường, đặc biệt là Tổng cục môi trường và Cục quản lý chất thải và cải thiện môi trường, chịu trách nhiệm đánh giá; ngăn ngừa, kiểm soát và khắc phục ô nhiễm; các chỉ số; phạt và xử lý nghiêm các ngành gây ô nhiễm; và nhiễm bẩn do chiến tranh. Bộ NN&PTNT, và các đơn vị trực thuộc gồm Cục chăn nuôi, Cục kiểm lâm và các đơn vị khác, chịu trách nhiệm về chăn nuôi, trồng trọt, lâm nghiệp, thủy sản và nghề muối. Bộ Y tế, đặc biệt là Cục quản lý môi trường y tế, và phối hợp với Bộ Tài nguyên và Môi trường và Bộ Xây dựng, chịu trách nhiệm về bảo vệ môi trường trong các hoạt động y tế. Bộ Công Thương chịu trách nhiệm về ngành công nghiệp và thương mại. Bộ Giao thông Vận tải chịu trách nhiệm đánh giá và thực hiện các chiến lược, kế hoạch và dự án giao thông. Bộ Công an, đặc biệt là Cảnh sát Môi trường, chịu trách nhiệm về tội phạm hình sự và các vi phạm hành chính. Bộ Khoa học và Công nghệ, phối hợp với các bộ ngành và các cơ quan khác, chịu trách nhiệm về công nghệ sinh học trong bảo vệ môi trường. Bộ Văn hóa Thể thao và Du lịch chịu trách nhiệm về văn hóa, gia đình, sức khỏe, thể thao và du lịch.

Các lĩnh vực liên ngành khác liên quan đến Một Sức khỏe bao gồm **đa dạng sinh học, an ninh sinh học, biến đổi khí hậu, và bệnh lây truyền qua véc-tơ**.

Các cơ chế điều phối

Ban chỉ đạo quốc gia phòng chống cúm gia cầm (NSCAI) do Bộ trưởng Bộ NN&PTNT chỉ trì cùng với 9 Bộ và 2 Cục chuyên ngành của Bộ NN&PTNT và Bộ Y tế. **Ban chỉ đạo quốc gia phòng chống đại dịch cúm ở người (NSCHP)** do Bộ trưởng Bộ Y tế chủ trì cùng với 14 Bộ, Hội chữ thập đỏ Việt Nam và 5 Cục/Vụ và các đơn vị trực thuộc Bộ Y tế. Hy vọng 2 Ban chỉ đạo này sẽ được sáp nhập trong tương lai, tạo thành một cơ chế điều phối quốc gia chung về Một Sức khỏe/ các bệnh TNMN.

Ban chỉ đạo phòng chống các bệnh nguy hiểm và mới nổi của ngành y tế bao gồm 21 đại diện từ các cục/vụ, các cơ quan đơn vị trực thuộc Bộ Y tế.

Đối tác phòng chống Cúm gia cầm và Cúm ở người (PAHI) bao gồm các đối tác trong nước và quốc tế; Đối tác này sẽ được ra mắt

trong năm 2016 với tên là Đối Một sức khỏe phòng chống dịch bệnh lây truyền từ động vật sang người (OHP). Mạng lưới truyền thông Một Sức khỏe (OHCN) của Đối tác này bao gồm các đối tác hoạt động về truyền thông Một Sức khỏe.

Mạng lưới Một Sức khỏe các trường Đại học Việt Nam (VOHUN) bao gồm 17 trường đại học/khoa tiến hành xây dựng và nghiên cứu chương trình giảng dạy Một Sức khỏe.

Các Ban chỉ đạo khác liên quan đến các bệnh có nguồn gốc từ động vật/bệnh TNMN và các phạm vi rộng hơn về Một Sức khỏe/Sức khỏe hệ sinh thái bao gồm **Ban chỉ đạo quốc gia phòng chống buôn lậu, hàng giả và gian lận thương mại**, **Ban chỉ đạo về phòng chống kháng thuốc**, **Ban chỉ đạo Trung ương về vệ sinh an toàn thực phẩm**, và **Ủy ban Quốc gia về biến đổi khí hậu**.

Để biết thêm thông tin, vui lòng tham khảo: Các bên tham gia Một Sức khỏe cấp quốc gia: Báo cáo và Phần tóm lược xác định các cơ quan chính phủ và các bên tham gia Một sức khỏe ở cấp quốc gia, tháng 12/2015 Thông tin các cơ quan chính phủ hợp tác với các đối tác quốc tế hiện có trong *Danh mục các Chương trình và Dự án Một Sức khỏe Việt Nam, tháng 7/2015* và tại <http://onehealth.org.vn/project/>

MIỄN TRỪ TRÁCH NHIỆM

Nội dung trong báo cáo này không nhất thiết phản ánh quan điểm của Cơ quan Phát triển Quốc tế Hoa Kỳ (USAID) hay của Chính phủ Hoa Kỳ, cũng như quan điểm của Liên Hợp Quốc, trong đó có Chương trình Phát triển Liên hợp Quốc (UNDP), hay các quốc gia thành viên.

USAID
TỪ NHÂN DÂN MỸ

*Empowered lives.
Resilient nations.*